

Dijkversterking Tiel-Waardenburg en rivierverruiming Varik-Heesselt

Nieuwsbrief 4, maart 2018

Op 16 februari 2018 hebben regionale overheden hun voorkeur uitgesproken voor het alternatief dijkversterking zonder hoogwatergeul. De stuurgroep brengt in juni dit jaar een definitief advies uit aan minister Cora van Nieuwenhuizen. Daarna neemt de minister een besluit.

In december 2017 werd voor de stuurgroep duidelijk dat van de zes varianten twee gecombineerde oplossingen overeind bleven. In het eerste scenario wordt de dijk versterkt en vindt geen rivierverruiming plaats, in het tweede toekomstbeeld zou behalve dijkversterking een hoogwatergeul aangelegd worden. De stuurgroep sprak op 16 februari haar voorkeur uit voor het eerste scenario. Dit voorlopige advies wordt ter visie gelegd zodat iedereen een reactie kan geven op deze eerste keuze en het uitgevoerde onderzoek.

Verderop in deze nieuwsbrief leggen we uit waar u de voorlopige keuze en de bijbehorende plannen kunt inzien en hoe u een reactie kunt geven. Ook vindt u daar informatie over de geplande informatiebijeenkomst over dit onderwerp.

Rivierwater tegenhouden

De voorlopige keuze van de stuurgroep vloeit voort uit uitgebreid onderzoek van Waterschap Rivierenland, provincie Gelderland, gemeente Neerijnen, gemeente Tiel en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De partijen werken sinds begin 2016 samen aan een oplossing om veilig te wonen en te werken aan de Waal tussen Tiel en Waardenburg en tegelijkertijd de ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving van de dorpen te ondersteunen.

Geen rivierverruiming, wel water- en natuurcompensatie

Wanneer de minister na juni dit jaar de keuze van de stuurgroep volgt, komt er vooralsnog geen hoogwatergeul. Wel wordt er gegraven in de uiterwaarden. Wanneer de dijk buitendijks – richting de rivier - versterkt wordt, verliest de Waal ruimte. Dit verlies wordt in de uiterwaarden gecompenseerd door het graven van ondiepe geulen. Met het verbreden van de dijk richting de rivier tasten we mogelijk ook bestaande natuurgebieden in de uiterwaarden aan. In de Rijswaard, de Heesseltsche uiterwaarden en de Stiftsche uiterwaarden is bijzondere natuur aanwezig, zoals zachthout-ooibossen. Bovendien leven aan de rivierkant van de dijk kwetsbare diersoorten als de kamsalamander en de bever. Bij de versterking van de dijk moet soms beslag worden gelegd op deze bijzondere leefgebieden. Om te voorkomen dat de natuur of diersoorten worden aangetast, onderzoeken we uitvoerig hoe we eventuele verliezen moeten compenseren. Zo zouden we bijvoorbeeld, voordat begonnen wordt met het verbreden van de dijk, een alternatief leefgebied voor de dieren langs de dijk moeten creëren.

Ruimtelijke reservering

De Waal maakt ter hoogte van Varik een scherpe bocht die de doorstroming bij hoogwater bemoeilijkt. Daarom is de afgelopen jaren bekeken of naast de benodigde dijkversterking ook rivierverruiming nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een hoogwatergeul. Op dit moment pleiten niet alle partijen uit de stuurgroep voor zo'n geul, onder andere omdat een lange-termijn-afweging vanuit het Rijk ontbreekt. Als minister Van Nieuwenhuizen na juni dit jaar kiest voor het alternatief dijkversterking zonder hoogwatergeul dan handhaaft het Rijk de ruimtelijke reservering op het gebied. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wil dat deze ruimtelijke reservering van kracht blijft om zo de aanleg van een hoogwatergeul op lange termijn mogelijk te houden. Zo kan het Rijk voorkomen dat er andere grootschalige ontwikkelingen plaatsvinden die een toekomstige hoogwatergeul kunnen belemmeren. De reservering van het gebied heeft geen directe gevolgen voor het wonen en werken. Vernieuwing van landbouwbedrijven of de bouw van een (bij)gebouw bij de woning binnen de nu bestaande regels van het bestemmingsplan, is bijvoorbeeld gewoon mogelijk

Wat vooraf ging

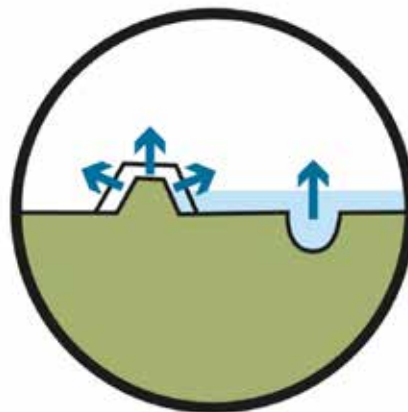
De keuze van de stuurgroep komt niet uit de lucht vallen. Al vanaf 2013 wordt onderzocht welke maatregelen we moeten nemen om opgewassen te zijn tegen toenemend hoogwater. Een terugblik in vogelvlucht.

We wonen in een laaggelegen land met veel water. Het beschermen van deze delta tegen overstromingen is nooit klaar. Zo vragen veranderingen in ons klimaat om nieuwe maatregelen die ervoor zorgen dat we veilig blijven. Na de laatste toetsronde van de dijken werd duidelijk dat op het dijktraject Tiel-Waardenburg in ieder geval een dijkversterking nodig is. Binnen het Delta-programma is afgesproken om te bekijken of we deze dijkversterking kunnen combineren met rivierverruiming.

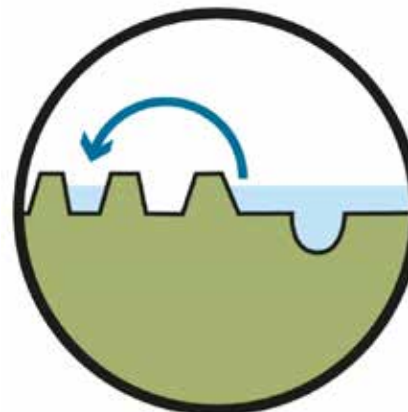
MIRT-verkenning

Om duidelijk te krijgen wat op het dijktraject Tiel-Waardenburg het beste samenspel is tussen dijkversterking en rivierverruiming, zijn we begin 2016 een zogenaamde MIRT-verkenning gestart. Tijdens deze verkenning hebben we achttien aangedragen oplossingen uitgewerkt, beoordeeld en met elkaar vergeleken. Sommige van deze achttien oplossingen kwamen van de overheden maar een groot deel kwam van de inwoners van het gebied. We hebben onderzocht wat de oplossingen betekenen voor de waterveiligheid, maar ook financiële en technische haalbaarheid en kansen voor de ontwikkeling van het gebied speelden mee.

Uit de achttien oplossingsrichtingen zijn na deze toetsing drie kansrijke alternatieven overgebleven: enkel dijkversterking, dijkversterking met een hoogwatergeul bij Varik-Heesselt (aan de landzijde, dus binnendijks) en dijkversterking met rivierverruiming aan de kant van de rivier (buitendijks). Na het beoordelen van deze drie mogelijke oplossingen in onder andere de milieueffectrapportage (MER) en het verkenningen-rapport concludeerde de stuurgroep in december 2017 dat er twee reële mogelijkheden overbleven. In het eerste scenario gaat dijkversterking samen met water- en natuurcompensatie buitendijks, in de uiterwaarden. In het tweede toekomstbeeld worden de dijken versterkt en geeft een hoogwatergeul tegelijkertijd meer ruimte aan de rivier. Op 16 februari 2018 sprak de stuurgroep haar voorkeur uit voor het eerste alternatief.

Dijkversterking

Hoogwatergeul

Wat gaan we doen met de dijk?

Waterschap Rivierenland heeft de afgelopen jaren de dijk tussen Tiel en Waardenburg onderzocht. De dijk moet worden versterkt, zoveel is duidelijk. De mogelijkheden voor deze dijkversterking hebben we gebundeld in een rapport. Hierbij houden we rekening met de wetgeving, zoals de Omgevingswet, de Wet natuurbescherming en de Waterwet. Per dijkdeel hebben we bovendien eerste keuzes gemaakt tussen binnendijks versterken (aan de landzijde), buitendijks versterken (aan de rivierzijde) of constructies (zoals een damwand).

Anderhalf jaar geleden zijn we gestart met onderzoeken op het gebied van archeologie en cultuurhistorie, niet-gesprongen explosieven en natuur. Ook is er grond- en bodemonderzoek gedaan. De uitkomsten van deze onderzoeken geven richting aan het ontwerp van de nieuwe dijk. Om te weten hoe bewoners over de dijkversterking denken, hebben we wensen en verhalen opgehaald tijdens diverse bewonersavonden. Tijdens de laatste reeks van deze informatieavonden in april 2017 presenteerden we de mogelijkheden voor de dijkversterking en bespraken we de voorkeuren van de dijkbewoners.

Effect op persoonlijke situatie

Op dit moment ontwerpt ons ingenieurbureau diverse mogelijkheden voor dijkversterking. Hoeveel ruimte is er nodig voor de bermen, hoe breed en hoe hoog moet de dijk worden? Wanneer dit ontwerp klaar is, kijken we ook naar de effecten op bijvoorbeeld natuur, geluid, woningen, kosten en kwel. Als we al deze informatie op een rijtje hebben, kunnen we in het najaar van 2018 een goede afweging maken over hoe we de dijk gaan versterken.

Veel informatie is al bekend maar in sommige gevallen zullen we extra onderzoek in het veld moeten doen. Daarnaast willen we de dijkbewoners ook bij deze laatste fase van het voorbereidende proces betrekken. We zijn nog niet klaar maar willen de resultaten die we op dit moment hebben al wel graag met u delen. Van half februari tot en met maart 2018 houden we bewonersbijeenkomsten om de bewoners die direct aan de dijk wonen en grondeigenaren te informeren over de verwachte ruimte die de dijk gaat innemen en over de (milieu) effecten van de dijkversterkingmogelijkheden die de meeste kans maken. Tijdens deze bijeenkomsten geven we een globaal beeld van wat de dijkversterking voor de persoonlijke situatie van dijkbewoners betekent. We horen graag van u, als dijkbewoner, wat de voor- en nadelen zijn van onze voorstellen om zo de ontwerpen te kunnen aanscherpen. Ook willen we nog meer specifieke informatie over de dijk in uw directe omgeving ophalen. De bewoners en grondeigenaren direct aan de dijk hebben hiervoor een uitnodiging gekregen.

Voorkeursvariant dijkversterking

Na de bewonersbijeenkomsten wordt er toegewerkt naar één voorkeursvariant voor dijkversterking.

De verwachting is dat deze in juni in concept gereed is. Om u hierover te informeren zijn we van plan voor de zomervakantie inloopbijeenkomsten te organiseren. In oktober van dit jaar verwachten we dat er een definitief besluit genomen kan worden over de voorkeursvariant. Na dit besluit organiseren we een tweede ronde inloopbijeenkomsten om u over het definitieve plan te informeren.

De uitvoering

Na het vaststellen van de definitieve voorkeursvariant voor de dijkversterking in oktober van dit jaar zijn we nog niet gereed voor de uitvoering. In 2019 en 2020 gaan we van start met de formele procedures en heeft u weer gelegenheid om formeel in te spreken. Ook de grondverwerving gaat dan van start en er wordt een begin gemaakt met het verleggen van kabels en leidingen. Onze planning is dat we eind 2020 kunnen starten met de uitvoering. Deze zal naar verwachting drie jaar duren.

De gastvrije dijk

Met de start van het project wisten we: ongeacht of er een hoogwatergeul wordt aangelegd, het gebied krijgt sowieso te maken met ingrijpende maatregelen. De dijk wordt immers hoe dan ook aangepakt. Tegelijkertijd staat in de dorpen de leefbaarheid onder druk. Het aantal voorzieningen – zoals winkels, zorgvoorzieningen voor ouderen en pinautomaten - is de afgelopen jaren afgenomen. Ook vergriest de bevolking en neemt de werkgelegenheid af. Deze ontwikkelingen hebben zichtbaar effect op de kwaliteit van de leefomgeving. De provincie en gemeenten werken om deze redenen parallel aan de hoogwateropgave aan een positieve ontwikkeling van het gebied. We kijken hierbij naar zes pijlers, waaronder het verbeteren van de infrastructuur, het behouden en versterken van natuurwaarden, het woningaanbod en de dienstverlening. Als minister Van Nieuwenhuizen na juni dit jaar kiest voor traditionele dijkversterking zonder hoogwatergeul, dan onderzoeken we alsnog hoe we de dorpen aan de hand van deze pijlers een positieve impuls kunnen geven. De plannen hiervoor leggen we vast in een gebiedsvisie.

Beperkte ontwikkelkansen

Rivierverruiming, bijvoorbeeld in de vorm van een hoogwatergeul, is een meer ingrijpende maatregel dan enkel het versterken van de dijk. Met de aanleg van een hoogwatergeul zou een heel nieuw gebied ontstaan. Een gebied dat kansen biedt voor nieuwe woonvormen en recreatieve en toeristische activiteiten. Vanwege de beperkte verandering die optreedt bij enkel dijkversterking, biedt dit alternatief veel minder ontwikkelingskansen voor de dorpen in hun geheel. We gaan wel bekijken hoe we de dijk zelf zo goed mogelijk kunnen inrichten.

Minder auto's, meer groen

Daarbij vinden we het in ieder geval belangrijk dat het bestaande landschap en de cultuurhistorie zo veel mogelijk behouden blijven; we volgen zo veel mogelijk het bestaande dijktracé en we passen de dijk in binnen het bestaande landschap. Daarnaast hebben we goed geluisterd naar de wensen van bewoners van het gebied wat betreft de verkeerssituatie. We hebben de afgelopen jaren vaak gehoord dat het wandelen of fietsen op de dijk onprettig of zelfs onveilig voelt, door de vele auto's die vaak hard over de smalle dijk rijden. Om die reden willen we van de versterkte dijk een plek maken waarbij de focus ligt op de fietser en waar auto's te gast zijn. Met het oog op recreatie is het creëren van struinroutes en uitzichtpunten ook een optie. Tot slot kan een verbeterde dijk een positieve impuls geven aan de woningbouw. Nieuwe landgoederen, kleinschalige woningbouw en overnachtingsmogelijkheden behoren bijvoorbeeld tot de mogelijkheden.

Wij stellen uw mening op prijs!

Plannen maken om het gebied te beschermen tegen hoogwater én om het gebied nog aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers doen we niet alleen. De afgelopen jaren bent u als inwoner nauw betrokken geweest bij de zoektocht naar toekomstige maatregelen. Zo brachten bewoners in een klankbordgroep en tijdens brainstormsessies volop ideeën, maar ook zorgen in. Tegelijkertijd informeerden we u over de voortgang van het proces tijdens bewonersavonden en in nieuwsbrieven. Ook nu stellen we uw mening op prijs. De voorlopige keuze van de stuurgroep en onze onderzoeksrapporten liggen ter visie en u kunt hierop reageren.

Reageren

U vindt de door de stuurgroep gemaakte keuze met de bijbehorende documenten op de website www.varik-heesselt.nl onder de knop 'MIRT-verkenning'. De stukken liggen van 15 maart tot 26 april 2018 ook ter visie op de volgende adressen:

- Gemeente Neerijnen, Pallandtweg 11, Neerijnen
- Gemeente Tiel, Achterweg 2, Tiel
- Atelier Varik, Keizerstraat 4, Varik
- Waterschap Rivierenland, De Blomboogerd 1, Tiel
- Provincie Gelderland, Markt 11, Arnhem

U kunt uw reactie per brief richten aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 CX, Arnhem of per e-mail aan post@gelderland.nl, beide onder vermelding van zaaknummer 2018-001983. In verband met verdere correspondentie ontvangen wij daarnaast graag uw naam en adres.

Binnengekomen reacties worden meegenomen in de definitieve keuze van de stuurgroep. De minister neemt na juni dit jaar een definitief besluit.

Inloopmomenten

Op donderdag 22 maart 2018 organiseren we een inloopavond in ons atelier in Varik. Tijdens deze avond leggen we u uit wat de voorlopige keuze van de stuurgroep inhoudt en hoe de inspraakprocedure precies werkt. U bent van harte welkom van 19.00 tot 21.00 uur in het Atelier Varik, Keizerstraat 4. Ook op andere momenten kunt u terecht in Atelier Varik. Elke donderdag tussen 10.00 en 16.00 uur zijn er mensen aanwezig om uw vragen te beantwoorden of u te helpen met het indienen van uw reactie op het conceptadvies van de stuurgroep. U kunt ook een afspraak maken voor een andere dag via info@varik-heesselt.nl.

Dijkavonden

In de maanden februari en maart 2018 organiseert Waterschap Rivierenland dijkavonden. De dijk tussen Tiel en Waardenburg is opgedeeld in dijkvakken en de bewoners van elk dijkvak zijn hier persoonlijk voor uitgenodigd.

Heeft u vragen of opmerkingen?

Mailt u dan naar info@varik-heesselt.nl.

U kunt ook bellen met een van onze omgevingsmanagers:

John Janssen: 06 23 71 72 70

Pieter Bode: 06 10 71 89 18

Kees Veraa: 06 18 64 46 05

U kunt ons ook vinden op de projectwebsite van Waterschap Rivierenland (www.wsrl.nl/Tiel-Waardenburg), op www.varik-heesselt.nl, op facebook en twitter.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een gezamenlijke uitgave van provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland, gemeente Neerijnen, gemeente Tiel en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en wordt verstuurd aan alle mensen die wonen langs het dijktraject Tiel-Waardenburg of in het gebied Varik-Heesselt.